

HERKES İÇİN ADALET

2016 darbe girişimi ile ilgili yapmış olduğum "15 Temmuz'un Öğrettikleri" isimli derste yaşanan hadise arkasında malum örgütün hadiseye kadar yapmış olduğu hataları ve Risale-i Nur ile iman ve Kur'an hizmetinin esas ve düsturlarını ifa ederek bu örgütün ve bu örgütün takip ettiği hizmet metodları ile hareket eden yerlerin nur hizmeti ile ilgilileri olmadığını anlatmaya çalıştım. Bu dersimde de bu süreç içinde bu örgüt ile mücadele ederken ve toplum içinde, ikili mübâherelerde çoğu zaman düşülen ve içinde çok büyük bir zulümde barındıran adalate dair Kur'anî bir kaç metod ve usulü anlatmaya ve anlatmaya çalışacağım.

Bu ders fitnenin zirve yaptığı bu zamanda fiilsiz günahlardan korunmamı zulme şerik olmamak noktasında beni muhafaza edecek bir hakikat olacak.

İnsan fiilsiz günah ister mi? Zulmetmediği halde zulme şerik olur mu? Pek tabiki de olur.

Üçüncü Soru:

Bazı eşhasın hatasından gelen bu musibet bir derece memlekette umumî şekle girmesinin sebebi nedir?

Elcevab:

Umumî musibet, ekseriyetin hatasından ileri gelmesi cihetiyle; ekser nâsın o zalim eşhasın harekâtına fiilen veya iltizamen veya iltihaken taraftar olmasıyla manen iştirak eder, musibet-i âmmeye sebebiyet verir.

Tarafgirlik ile zulme rıza ile zulme düşmeye birkaç misal

KASTAMONU LHY 150

Ehemiyyətli sebebi ise:

Bakmakta bir tarafa tarafgirlik hissi uyanır; tarafgir nazarı, tarafdar olduğu taraf cereyanın kusurunu görmez, zulmüne rıza gösterir belki alkışlar. Halbuki küfre rıza, küfür olduğu gibi, **zulme razı olmak dahi zulümdür**. Elbette

Geçen sene sizden sormuştuk ki; elli gündür merak edip dünya cereyanlarına bakmadınız ve sormadınız, o zaman bize bir cevap verdiniz. Gerçi o cevap hakikattir ve kâfidir. Fakat Risale-i Nur'un intişarı ve hizmeti ve âlem-i İslâmiyetin menfaati noktasında bir derece bakmanız lâzım iken, şimdi onüç ay oluyor aynı hal devam ediyor. Merak edip hiç sormuyorsunuz.

Elcevab:

إِنَّ الْإِنْسَانَ لَظَلُومٌ

âyetine en a'zam bir tarzda şimdiki boğuşan insanlar mazhar olmalarından, onlara değil tarafdar olmak veya merakla o cereyanları takib etmek ve onların yalan, aldatıcı propagandalarını dinlemek ve müteessirane mücadelelerini seyretmek, belki o acib zulümlere bakmak da caiz değil. Çünkü zulme rıza zulümdür; tarafdar olsa, zalim olur. Meyletse

208

وَلَا تَرْكَبُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ

âyetine mazhar olur.

İkinci Nokta:

وَلَا تَرْكَبُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ

âyet-i kerimesi fermanıyla: **Zulme değil yalnız âlet olanı ve tarafdar olanı, belki edna bir meyledenleri dahi, dehşetle ve şiddetle tehdid ediyor.**

362

Çünkü rıza-yı küfür, küfür olduğu gibi; zulme rıza da zulümdür.

Bu Kur'an'î ölçülerin rehberliğinde mesleğimiz Sahabe mesleği ise sahabe mesleğinin esaslarından birini bu hadîsât içinde esas yapmam gerek. O esasta "HAKPERESTLİKTİR" Zamana, kişiye, güce göre değil "hakka" göre davranmaktır. Hz. Ali (RA) kafiri öldürmek için yere yatırdığında onun kendisine tükürmesine binaen nefsinin devreye girmesi ile onu keşmemesi, aynı Hz. Ali'nin (R.A) hak gördüğü bir davada hak namına cennetle müjdelenmiş sahabelere kılıc çekmesi bize hakperestliğin önemini, hakkın hatırının âli olduğunu ders veriyor.

Adalet Kur'an'ın dört ana maksadından biridir.

Sâniyen: Kur'an'daki anâsır-ı esasiye ve Kur'an'ın takip ettiği maksatlar: **Tevhid, nübüvvet, haşir, adalet ile ibadet olmak üzere dörttür.** Bu dört unsuru beyan edeceğiz.

i.ICA2 12

Bir çok ayat-ı Kur'aniye nizam, mizan gibi ifadelerle isareten veya direk adaleti emreder.

Yine Mucizat-ı Ahmediyye risalesinde Efendimiz (A.s.m)

Hem ferman etmiş ki:

إِنَّ الْفِتْنَ لَا تَظْهَرُ مَا دَامَ عُمَرُ حَيًّا

diye, "**Hazret-i Ömer sağ kaldıkça, içinizde fitneler zuhur etmez!**" haber vermiş, öyle de olmuş.

buyurarak Hz. Ömer (R.A) nezdinde adaletin önemine vurgu yapıp manen bize söyle diyor.

ADALET MÜLKÜN TEMELİDİR

H2 Ömer (R.A) ait bu söz bize çok önemli bir dersi veriyor. Vücuda gelecek bir mülkün ki bu bir çiçek de olabilir, mesela su' da olabilir, bir devlette olabilir. Bu mülkün vücuda gelebilmesi için o mülkü terkib eden unsurların ölçülü mizanlı ve nizamlı yani adaletli bir şekilde bir araya gelmesi gerekir ki o mülkün temeli olsun. Misal olarak 2 Hidrojen 1 Oksijen molekülünün mizan ve nizam içinde adaletli olarak bir araya gelmesi suyun oluşmasına vesile olur. A2 bir dinamik suyu netice vermez. Devlet eğitim, adalet, ekonomi, savunma gibi unsurların tam ve yerli yerinde bir araya gelmesi ile sağlam bir şekilde teşekkül eder. Bunlardan bir yada bir kaçının eksik olması devletin gücünü zayıflatır.

Özellikle devlet içinde adalet en önemli unsurlardan biri. Maalesef ülkemizde de adalet sistemi oldukça problemli bir vaziyette. Hassaten örgütün içinde olduğu darbe girişimi ile devlet otoritesi ile çok sert ve ölçsüz bir şekilde maalesef bir çok haksızlığa imza attı ve atıyor.

Ey iman edenler! Allah için hakkı ayakta tutunlar ve adaletle şahidlik yapınlar olunuz. Bir kavme olan kininiz sizi adaletsizliğe sevk etmesin. Adaletli olun, çünkü o takva-ya daha yakındır. Allah'tan korkun. Şüphesiz Allah yaptıklarınızdan haberdardır.

(MAIDE - 8)

Maalesef Kur'an'ın adalet kavramı doğru anlaşılmadığından dolayı **adalet külâhını zulüm basına gecirmiş**. Adalet üzerine zulmün ortaya çıkmasına sebep olan en temel hata Kur'an'ın ders verdiği **haza adalet olan "adalet-i mahzanın"** uygulanmamasından yada uygulanmamasından dolayı ortaya çıkan **sahabe zamanında İCTİHADA DAYANAN** mürur-u zamanla icthaddan beslenmeyip iktidara, güce, bencelere, bu zamanlara, menfi milliyete dayandırılarak uygulanan **"adalet-i izafiyenin"** tatbiki ile başlamış.

Bediüzzaman Said Nursi Risale-i Nur'un bir çok yerinde **adalet-i mahzanın önemine vurgu yaparken ömrü hayatında gerek şahsı gerek cemaatı ideolojiye dayanan ölçüsüz ve sacma uygulamalara adalet nam ve ismiyle maruz kalmış**. Ne demek **adalet-i mahza ve adalet-i izafiyeye?**

Adalet-i mahza ile adalet-i izafiyenin izahı şudur ki:

مَنْ قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعًا

âyetin mana-yı işarısiyle: **Bir masumun hakkı, bütün halk için dahi ibtal edilmez. Bir ferd dahi, umumun selâmeti için feda edilmez. Cenab-**

54

Hakk'ın nazar-ı merhametinde hak haktır, küçüğüne büyüğüne bakılmaz. Küçük, büyük için ibtal edilmez. Bir cemaatin selâmeti için, bir ferдин rızası bulunmadan hayatı ve hakkı feda edilmez. Hamiyet namına rızasıyla olsa, o başka mes'eledir.

Adalet-i izafiyeye ise:

Küllün selâmeti için, cüz'ü feda eder. Cemaat için, ferдин hakkını nazara almaz. Ehven-üş şer diye bir nevi adalet-i izafiyeyi yapmağa çalışır. Fakat adalet-i mahza kabil-i tatbik ise, adalet-i izafiyeye gidilmez, gidilse zulümdür.

ADALET-İ MAHAZA

Bir masumun hakkı, bütün halk için dahi iptal edilmez.

Bir ferd dahi, umumun selameti için feda edilmez.

Hak haktır, küçüğüne, büyüğüne bakılmaz.

Küçük, büyük için iptal edilmez

Cemaatin selameti için ferdin rızası olmadan hayati hakkı feda edilmez

Ancak hamiyet namına rızasıyla olsa olur.

ADALET-İ İZAFİYE

Küllün selameti için, cüzü feda eder

Cemcat için, ferdin hakkını nazara almaz

Ehvenüsser diye bir nevi adaleti izafiyeyi yapar

Adaleti mahza kabili tatbik ise, adaleti izafiyeye gidilmez

Gidilse zulumdur.

ANIMIZDE Kİ HZ ÖMER (ra) halkın hak. hayatını Rububiyeti ile idame

eder. Mu'izat Ahmediy (com) rivayetinde Efendimiz (as) istikbalten verdiği.

Haberlere dair bir hadiste "Hzret-i Ömer sağ kaldıkça, içinizde fitnele zulmün

elmezi" buyurmuş. Gerçekten de Hz Ömer (ra) hilafetinde adaleti islamiye içinde

dah

bir

k

ğı

çok

yap

قَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّتِي تُجَادِلُكَ فِي زَوْجِهَا وَتَشْتَكِي إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ يَسْمَعُ تَحَاوُرَكُمَا إِنَّ
اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ

İşte Kur'an der: "Cenab-ı Hak, Semi-i Mutlak'tır, herşeyi işitir. Hattâ en cüz'î bir macera olan ve zevcinden teşekki eden bir zevcenin sana karşı mücadelesini Hak ismiyle işitir. Hem rahmetin en latif cilvesine mazhar ve şefkatın en fedakâr bir hakikatına maden olan bir kadının haklı olarak zevcinden davasını ve Cenab-ı Hakk'a şekvasını umûr-u azîme suretinde Rahîm ismiyle ehemmiyetle işitir ve Hak ismiyle ciddiyetle bakar." İşte bu cüz'î

ilde hiç

karışıklı

olmadı

gibi en

fethin

ıldığı

KÖRGEŞİ HAKKINDA SANA MÜRACAT EDEN VE ALLAH'A ŞİKAYET-

EDEN BİR MÜLZİMİN BİR ZALİMİN İÇİNDEKİ SÖZÜMÜ ALLAH İSİTİR ZALİMİN

MEŞHUR BİR SÂZİ MAHYİK KÖRGEŞİNDE EFENDİMİZİN ZASMI İSİMİNİ YORDAĞI

AYINDEDERİĞİNDEN KASBİNİN İLİM ALMIŞ VE BU ESMA-YA ZAMİN AYINDEDERİK YAPMIŞ BİR

HAKKINLA GÖRÜR. (MÜCÂDELE I)

✦ Hz Ömer (ra) içimizde olması demek toplum içinde "adaletin" tam ve eksiksiz,

Birisi kayıtlı değil Allahın önünde artıyorkun. Bu yapıldığı işbette toplu olduğu

İçinde etkin feda olmaya olan 'daki adalet ölçüleri ve bu ayetle sını

onlu zaman ki Hz Ömer (ra) içimizde ölçüye bakarak Kur'anın dört ana

Öğretisinden bir olan "adalet" daki uyuşturulanı olacak toplum içinde feda ve

karışıklık olacak. açılır gerisi gelir bir bir olarak kalmıyor.

Ve bu günümüzde tasdik ediyor. Kodak çok adalet satıyor iş de sıkte

İçinde adalet tasdikleri ile sağlanamadığımızdan kişilere göre değil adalet

gözetiminde ve çapa yanununun hükümlerinin uygulamasında ölçsüzlükler

Zalim siyasetin gaddarane bir düsturu olan "**Cemaat için ferd feda edilir**" diye çok zalimane pek çok vukuatı, ehven-üş şer diye bir nevi adalet-i izafiye namında hâkimiyetine bir maslahat göstermişler. Hattâ bu asırda, o gaddar düsturun hükmüyle, bir adamın hatasıyla bir köyü mahveder. Beş-on adamın, onların siyasetine zarar vermek tevehhümüyle, binler adamı perişan eder.

EMİROĞAŞ LHZ-I 210

Ölümün sonu için her yerde kendüsen kalırdığı gibi feda ve karışıklık, suç

örnekler başını almış gidiyor. herkes masumdur. Bir suçunun suçu

Adalet mümkün değildir suçu san Hz Ömer (ra) gibi bu kalamın mahkemeler

duvarlar değil birer yazı yazmak gerek. Maaşesinde kelam bugün malkeme vs

suçunu duvarlarınca yazılana sözün sahibi işi de diler kişi de yazılan adalette

Sual:

Neden ne dâhilde, ne hariçte bulunan cereyanlara ve bilhâssa siyasetli cemaatlara hiçbir alâka peyda etmiyorsun? Ve Risale-i Nur ve şakirdlerini mümkün olduğu kadar o cereyanlara temastan men' ediyorsun. Halbuki eğer temas etsen ve alâkadar olsan, birden binler adam Risale-i Nur dairesine girip parlak hakikatlarını neşreceklerdi; hem bu kadar sebepsiz sıkıntılara hedef olmayacaktın!

39

Elcevab:

Bu alâkasızlık ve içtinabın en ehemmiyetli sebebi: **Mesleğimizin esası olan "ihlas" bizi men' ediyor. Çünkü bu gaflet zamanında, hususan tarafgirane mefkûreler sahibi, herşeyi kendi mesleğine âlet ederek, hattâ dinini ve uhrevî harekâtını da o dünyevî mesleğe bir nevi âlet hükmüne getiriyor. Halbuki hakaik-i imaniye ve hizmet-i nuriye-i kudsiye, kâinatta hiçbir şeye âlet olamaz. Rıza-yı İlahîden başka bir gayesi olamaz. Halbuki şimdiki cereyanların tarafgirane çarpışmaları hengâmında bu sırr-ı ihlası muhafaza etmek, dinini dünyaya âlet etmemek müşkilleşmiş. En iyi çare, cereyanların kuvveti yerine, inayet ve tevfik-i İlahiyeye dayanmaktır.**

İçtinabımızın çok sebeplerinden bir sebebi de; Risale-i Nur'un dört esastan birisi olan "**şefkat etmek**", **zulüm ve zarar etmemektir**. Çünkü,

وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ

Yani "**Birisinin hatasıyla, başkası veya akrabası hatakâr olmaz; cezaya müstehak olmaz**" olan düstur-u irade-i İlahiyeye karşı, bu zamanda

إِنَّ الْإِنْسَانَ لَظَلُومٌ كَفَّارٌ

sırrıyla şedid bir zulüm ile mukabele eder. Tarafgirlik hissiyle, bir câninin hatasıyla, değil yalnız akrabasına, belki taraftarlarına dahi adavet eder. Elinde gelse zulmeder. Elinde hüküm varsa, bir adamın hatasıyla bir köye bomba atar.

Halbuki bir masumun hakkı, yüz cânî için feda edilmez; onların yüzünden ona zulmedilmez. Şimdiki vaziyet, yüz masumu birkaç cânî için zararlara sokar. Meselâ: Hatalı bir adama müteallik, bîçare ihtiyar vâlîde ve pederi ve masum çoluk-çocukları ezmek, perişan etmek, tarafgirane adavet etmek, şefkatin esasına zıddır. **Müslümanlar içinde tarafgirane cereyanlar yüzünden, böyle masumlar zulümden kurtulamıyorlar. Hususan ihtilale sebebiyet veren vaziyetler, bütün bütün zulmü dağıtır, genişletir.** Cihad-ı dinîde olsa, kâfirlerin çoluk-çocuklarının vaziyetleri aynıdır. Ganîmet olabilir; Müslümanlar, onları kendi mülküne dâhil edebilir. Fakat İslâm dairesinde birisi dinsiz olsa; çoluk-çocuğuna hiçbir cihetle temellük edilmez, hukukuna müdahale edilmez. Çünkü o masumlar, İslâmiyet rabıtasıyla dinsiz pederine değil, belki İslâmiyet'le ve cemaat-ı İslâmiye ile bağlıdır. Fakat kâfirin çocukları, gerçi ehl-i necattırlar; fakat hukukta, hayatta pederlerine tâbi' ve alâkadar

40

olmasından, cihad darbesinde o masumlar memluk ve esir olabilirler.

Yâ... bu manayı teyid eden çokca okuduğumuz ve tatbikatla bir o kadar zorlandığımız uhuvvet risalesindeki gemi misalini analiz edelim.

263

BİRİNCİ VECİH:

Hakikat nazarında zulümdür.

Ey mü'mine kin ve adavet besleyen insafsız adam! Nasılki sen bir gemide veya bir hanede bulunsan, seninle beraber dokuz masum ile bir cânî var. O gemiyi gark ve o haneyi ihrak etmeye çalışan bir adamın, ne derece zulmettiğini bilirsin. Ve zalimliğini, semavata işittirecek derecede bağıracaksın. Hattâ bir tek masum, dokuz cânî olsa; yine o gemi hiçbir kanun-u adaletle batırılmaz.

İslamiyet insaniyet-i kübradır. Dine savaş açmak insaniyet-i kübra olan İslamiyetin kaymış olduğu kuralları "bencellerle" yorumlamaktır. Bir masum insanı öldürmek bütün insanlığı öldürmek gibidir. Zira bir insanı yaratmakla bütün insanları yaratmak arasında kudret-i ilahiye indinde fark yoktur. Bir ile bin birdir. Bir masum cana kıymak Allah'ındinde bütün insanları öldürmekle eş tutulur. Dokuz canı var bir masum var gemide ve o gemi karaya yansa o caniler toplumu ifsad edecek bozacak. Toplum adına o bir masuma bakmayalım dokuz caniyi ortadan kaldırmak için o gemiyi batıralım. diyemezsin. Dinde olmayan bir uygulamayı yaparak bu dinde yok ama toplum için bunu yapmak zorundayız dedik mi vahiy ile catismaya gireriz. O gemide dokuz canı varsa bir masumun hatiri için o gemiyi batıramazsın. Ama bunlar canı toplumu karıştıracak. Merhum endişe müstakbel maslahati için masumun hakkı hayatı çignemez. Ayetle Allah diyor bırak çıkın sen sürecten sorumlusun sonuaten değil. Senin görevin o masumu kurtarmak, caniler karaya çıktığında onları istaha çalışmak suva hasil olduğunda cezalarını bireysel vermek.

Adaleti izafiyenin kapısını açma açınca muayyen bir ölçüde olmadığında meyiller arzular müdahale eder. Milli menfaat, devlet zararı gibi nurani kılıflarla bu zulüm genişler. Bir çok masumda zarar görür.

Üstad adalet-i mahzanın tatbikine ve toplum içinde adaletin hakkıyla tesis edilmesi, tesis edilmez ise oluşacak iç karışıklıklara dikkat çektiği bir mektubu var Menderese yazdığı. O mektupta çok önemli tesbitler mevcud. Söyle ki:

172

[Risale-i Nur'un vatana millete ve İslâmiyet'e büyük hizmetini kabul ve takdir eden Başvekil Adnan Menderes'e Üstad'ın yazdığı bir mektub]

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Ben çok hasta olduğum ve siyasetle alâkasız bulunduğum halde, Adnan Menderes gibi bir İslâm kahramanı ile bir sohbet etmek isterdim. Hal ve vaziyetim görüşmeye müsaade etmediği için; o surî konuşmak yerine bu mektub benim bedelime konuşsun diye yazdım.

Gayet kısa birkaç esası, İslâmiyet'in bir kahramanı olan Adnan Menderes gibi dindarlara beyan ediyorum:

Birincisi:

İslâmiyet'in pek çok kanun-u esasîsinden birisi:

وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ

âyet-i kerimesinin hakikatıdır ki; birisinin cinayetiyle başkaları, akraba ve dostları mes'ul olamaz. Halbuki şimdiki siyaset-i hazırada particilik tarafdarlığı ile, bir câninin yüzünden pek çok masumların zararına rıza gösteriliyor. Bir câninin cinayeti yüzünden, tarafdarları veyahut akrabaları dahi şeni' gıybetler ve tezyifler edilip, bir tek cinayet yüz cinayete çevrildiğinden, gayet dehşetli bir kin ve adaveti damarlara dokundurup, kin ve garaza ve mukabele-i bil'misile mecbur ediliyor. Bu ise hayat-ı içtimaiyeyi tamamen zîr ü zeber eden bir zehirdir ve hariçteki düşmanların parmak karıştırmalarına tam bir zemin hazırlamaktır. İran ve Mısır'daki hissedilen hâdise ve buhranlar, bu esastan ileri geldiği anlaşılıyor. Fakat onlar burası gibi değil; bize nisbeten pek hafif, yüzde bir nisbetindedir. Allah etmesin, bu hal bizde olsa, pek dehşetli olur.

Meselâ: Bir hanede veya bir gemide bir masum ile on cânî bulunsa, hakikî adaletle ve emniyet ve asayiş düstur-u esasîsi ile o masumu kurtarıp tehlikeye atmamak için, gemiye ve haneye ilişmemek lâzım; tâ ki masum çıkıncaya kadar.

İşte bu kanun-u esasî-i Kur'anî hükmünce, asayiş ve emniyet-i dâhiliyeye ilişmek, on cânî yüzünden doksan masumu tehlikeye atmak, gazab-ı İlahînin celbine vesile olur. Madem Cenab-ı Hak, bu tehlikeli zamanda bir kısım hakikî dindarların başa geçmesine yol açmış. Kur'an-ı Hakîm'in bu kanun-u esasîsini kendilerine bir nokta-i istinad ve onlara garazkârlık edenlere karşı siper yapmak lâzım geldiğini, zaman ihtar ediyor.

İslâmiyet'in ikinci bir kanun-u esasîsi şu hadîs-i şeriftir:

سَيِّدُ الْقَوْمِ خَادِمُهُمْ

hakikatiyle, memuriyet bir hizmetkârlıktır; bir hâkimiyet ve benlik için tahakküm âleti değil. Bu zamanda terbiye-i İslâmiyenin noksanlığıyla ve ubudiyetin za'fiyetiyle benlik, enaniyet kuvvet bulmuş. Memuriyeti hizmetkârlıktan çıkarıp, bir hâkimiyet ve müstebidane bir mertebe tarzına getirdiğinden; abdestsiz, kiblesiz namaz kılmak gibi, adalet adalet olmaz, esasıyla da bozulur ve hukuk-u ibad da zîr ü zeber olur. Hukuk-u ibad, hukukullah hükmüne geçemiyor ki, hak olabilsin; belki nefsanî haksızlıklara vesile olur.

Şimdi Adnan Menderes gibi, "İslâmiyet'in ve dinin îcablarını yerine getireceğiz" diyene ve mezkûr iki kanun-u esasîye karşı muhalefet edip tam zıddına olarak iki dehşetli cereyan, gayet büyük rüşvet ile halkları aldatmak ve ecnebilerin müdahalesine yol açmak vaziyetinde hücum etmek ihtimali kuvvetlidir.

Yine mektubun devamında yaşadığımız sürece ışık tutacak çok önemli noktalar var. Konuyu dağıtmamak adına kısa kesiyorum.

Adaleti sağlamak masumlara ceza vermekle olmaz. Kisi hukuki subutu oluncaya kadar vücuda gelmeyen bir fiil yüzünden cezalandırılmaz. Vurmadan vurdu yada vurabilir, devletin emniyetini ihlal etmeden edebilir zannı ile kişiler cezalandırılmaz, cezalandırılrsa bu zulumdür. Maales gecmiste Bediüzzaman Said Nursi basta olarak bir çok nur talebesi bu vehmi suç ihtimaline binaen haksız yere hapis yatmış. Üstad bir çok mektupta buna itiraz etmiş çok orijinal tesbitlerle bunu alestirmiş.

Üçüncü Madde:

Kararnamede kaç yerinde: "Devletin emniyetini ihlâl edebilir veya yapabilir." gibi tabirlerle imkânât, vukuat yerinde istimal edilmiş. Herkes mümkündür ki bir katil yapsın, bu imkân ile mes'ul olabilir mi?

Mevkuf

Said Nursî

ADALET-İ İZAFİYE UYGULANABİLİR Mİ?

Adalet-i izafiye var mı? Var.

Ama bu zamanda uygulandığı gibi değil. İki ser arasında bir serri seame mecburiyetinin adıdır adalet-i izafiye. Zira hafif olan ser seçilmezse daha büyük bir ser oluyor. Buna ehvenüser denilir. Mesela kangiren olmuş bir parmağı kesmek. Eğer parmak kesilmez ise ikinci ser olan kol aidecek. İki ser içinde seçim yapmak

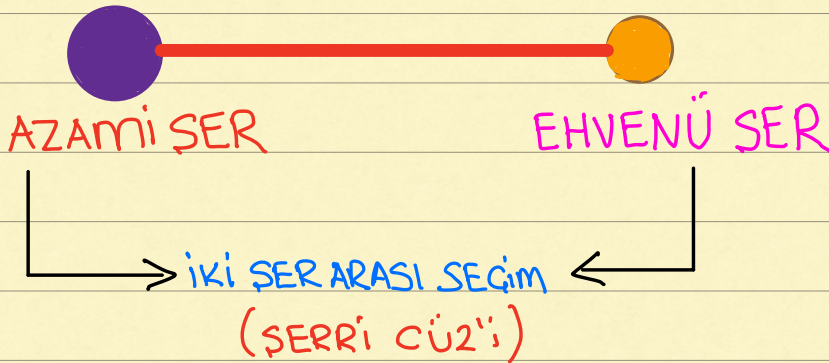
adaleti izafiye oluyor. Bir başka misal freni patlamış bir kamyon bayır aşağı giderken ya insanlara çarpacak ya da arabalara seçeneğinde arabalara çarpması adaleti izafiye yönü ehvenü şer olur.

iki şer arasında kalınca yapılacak az bir şer seçimi adaleti izafiye yönü ehvenü şer olur.

Burada şuna dikkat etmek gerek ve iyi anlamak gerek iki şer arasında yapılan SEÇİM TEMİZDİR

Seemek hayırdır SEÇTİĞİMİZ DEĞİL

Yapılan hata ehvenü şer seçiminde seçileni hayır görmek Üstadın bize siyaset noktasında vermiş olduğu ölçüde böyledir. Bunu çok iyi anlamak gerek

ŞERR-i CÜ2'i için HAYR-ı KESİRİ TAZAMMUM EDEN EMRİ TERK ETMEK ŞERRİ KESİRİ İŞLEMEDİR DEMEKTİR.

EHVENÜŞERRİ İHTİYAR ELZEMDİR

SEÇME FİİLİ HAYIR SEÇİLEN ŞER

Adalet-i Kur'anîyenin önemine dair çok güzel bir misal Hutbe-i Samiye'de şöyle geçer:

Evet millet-i İslâmiyenin sebab-i saadeti, yalnız ve yalnız hakaik-i İslâmiye ile olabilir. Ve hayat-ı içtimaiyesi ve saadet-i dünyeviyesi şeriat-ı İslâmiye ile olabilir. Yoksa adalet mahvolur. Emniyet zîr ü zeber olur. Ahlâksızlık, pis hasletler galebe eder. İş yalancılardan, dalkavukların elinde kalır. Size bu hakikatı isbat edecek binler hüccetten bir küçük nümune olarak bu hikâyeyi nazar-ı dikkatinize gösteriyorum:

Bir zaman bir adam, bir sahrada, bedeviler içinde ehl-i hakikat bir zâtın evine misafir olur. Bakıyor ki, onlar mallarının muhafazasına ehemmiyet vermiyorlar. Hattâ ev sahibi, evinin köşesinde paraları oralarda açıkta bırakmış. Misafir, hane sahibine dedi: "Hırsızlıktan korkmuyor musunuz, böyle malınızı köşeye atmışsınız?"

Hane sahibi dedi: "Bizde hırsızlık olmaz."

Misafir dedi: "Biz paralarımızı kasalarımıza koyduğumuz ve kilitlediğimiz halde çok defalar hırsızlık oluyor."

Hane sahibi demiş: "Biz emr-i İlahî namına ve adalet-i şer'îye hesabına hırsızın elini kesiyoruz."

Misafir dedi: "Öyle ise çoğunuzun bir eli olmamak lâzım gelir."

Hane sahibi dedi: "Ben elli yaşına girdim, bütün ömrümde bir tek el kesildiğini gördüm."

Misafir taaccüb etti, dedi ki: "Memleketimizde her gün elli adamı hırsızlık ettikleri için hapse sokuyoruz. Sizin buradaki adaletinizin yüzde biri kadar tesiri olmuyor."

Hane sahibi dedi: "Siz büyük bir hakikattan ve acib ve kuvvetli bir sırdan gaflet etmişsiniz, terketmişsiniz. Onun için adaletin hakikatını kaybediyorsunuz. Maslahat-ı beşeriye yerine adalet perdesi altında garazlar, zalimane ve tarafgirane cereyanlar müdahale eder, hükümlerin tesirini kırar. O hakikatın sırrı budur:

Bizde bir hırsız elini başkasının malına uzattığı dakikada hadd-i şer'inin icrasını tahattur eder. Arş-ı İlahîden nâzil olan emir hatırına gelir. İmanın hâssası ile, kalbin kulağı ile, kelâm-ı ezelîden gelen ve "hırsız

77

elinin i'damına" hükmeden

السَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا أَيْدِيَهُمَا

âyetini hissedip işitir gibi iman ve itikadı heyecana ve hissiyat-ı ulviyesi harekete gelir. Ruhun etrafından, vicdanın derin yerlerinden, o sirkat meyelanına hücum gibi bir halet-i ruhiye hasıl olur. Nefis ve hevesten gelen meyelan parçalanır, çekilir. Gitgide o meyelan bütün bütün kesilir. Çünkü yalnız vehim ve fikir değil, belki manevî kuvveleri -akıl, kalb ve vicdan- birden o hisse, o hevese hücum eder. Hadd-i şer'iyi tahattur ile ulvî zecr ve vicdanî bir yasakçı o hissin karşısına çıkar, susturur.

Evet iman kalbde, kafada daimî bir manevî yasakçı bıraktığından fena meyelanlar histen, nefisten çıktıkça "yasaktır" der, tardeder kaçıır.

Evet insanın fiilleri kalbin, hissin temayülâtından çıkar. O temayülât, ruhun ihtisaratından ve ihtiyacatından gelir. Ruh ise, iman nuru ile harekete gelir. Hayır ise yapar, şer ise kendini çekmeğe çalışır. Daha

78

kör hisler onu yanlış yola sevkedip mağlub etmez.

Elhasıl:

Had ve ceza, emr-i İlahî ve adalet-i Rabbanîye namına icra edildiği vakit hem ruh, hem akıl, hem vicdan, hem insaniyetin mahiyetindeki latifeleri müteessir ve alâkadar olurlar. İşte bu mana içindir ki, elli senede bir ceza, sizin her gün müteaddid hapsinizden ziyade bize faide veriyor. Sizin adalet namı altındaki cezalarınız, yalnız vehminizi müteessir eder. Çünkü biriniz hırsızlığa niyet ettiği vakit millet, vatan maslahatı ve menfaatı hesabına cezaya çarpılmak vehmi gelir. Yahut insanlar eğer bilseler ona fena nazarla bakarlar. Eğer aleyhinde tebeyyün etse, hükûmet de onu hapsedmek ihtimali hatırına geliyor. O vakit yalnız kuvve-i vâhimesi cüz'î bir teessür hisseder. Halbuki nefis ve hissinden çıkan -hususan ihtiyacı da varsa- kuvvetli bir meyelan galebe eder. Daha o fenalıktan vazgeçmek için o cezanız fayda vermiyor. Hem de emr-i İlahî ile olmadığından o cezalar da adalet değil. Abdestsiz, kiblesiz namaz kılmak gibi battal olur, bozular. Demek hakikî adalet ve tesirli ceza odur ki: Allah'ın emri namıyla

79

olsun. Yoksa tesiri yüzden bire iner.

İşte bu cüz'î sirkat mes'elesine sair küllî ve şümüllü ahkâm-ı İlahîye kıyas edilsin. Tâ anlaşılın ki: Saadet-i beşeriye dünyada adalet ile olabilir. Adalet ise doğrudan doğruya Kur'anın gösterdiği yol ile olabilir...

(Hikâyenin hülâsası bitti.)

Bu zamanı özetleyen bir hakikat. Bu zamanda adalet-i mahza uygulanabilir mi maalesef çok zor. Bu zamanda adalet-i mahzayı aramak kara kışta, zemherir soğukunda kelebek aramaya benzer. Zira toplum çekirdekten eğitilmesi gerek. Toplum makine gibidir. Şuan bizim toplumv idare eden makinenin parçaları birbiri ile senkronize olmuyor, olması da mümkün olmayan parçalardan oluşmuş.

Yani biz İsviçre medeni kanununa göre evlenen, İtalyan ceza yasasına göre cezalandırılan, Alman ceza mahkemelerine göre yargılanan, Fransız idare hukukuna göre yasayıp, sadece İslam hukukuna göre gömülen kişidir. Böyle bir makineden adaletti mahza çıkmaz. O yüzden bugün ortam mafyavarı: kişilere kalıyor. Bugün adalet kişinin maddi gücüne ve konumuna göre değişir hale geldi. Toplumda manen inşa edilmediği yada insanın zayıf kalması bugünkü sistemi netice verdi. Osmanlıyı ayakta tutan ve üç kıtada hüküm sürdüren bu adalet anlayışı olduğunu unutmamak gerek.

diyor ki: "İlk İstanbul kadısı (hâkimi) olan Hızır Bey Çelebi'nin huzurunda, haşmetli padişah Fatih ile bir Rum mimarı arasında şöyle bir muhakeme cereyan eder:

225

Büyük bir abidenin inşasında kullanılacak iki mermer sütunu, Fatih bir Rum mimarına teslim eder. Mimar da, Fatih'in arzusunu hilafına olarak bu sütunları üçer arşın kesip kısaltır. Fatih cezaen Rum mimarının elini kestirir. Rum mimarı da, Fatih aleyhine dava açar. Bunun üzerine mahkemeye celbedilen büyük padişah, baş köşeye geçmek istemiş. Birdenbire hâkimin şu ihtarıyla karşılaşmış:

-Oturma beyim! Hasmınla mürafaa-i şer'î olacaksın, ayakta beraber dur!

Hızır Bey Çelebi; bu koca şanlı padişah-ı maznuna, haksız el kestirdiği için, kendisinin de kısâsa tâbi' olduğunu ve elinin kesileceğini bildirir. Fakat mimar kısâsı istemediği için, büyük Fatih günde on altın tazminata mahkûm olur ve hattâ kısâstan kurtulduğu için bu tazminatı kendiliğinden yirmi altına çıkarır."

İslâm mahkemesinin adaletinin şanlı misallerinden biri olan şu misal, bize en haşmetli hükümdarlarla en âciz ferdlere, huzur-u mehâkimde müsavi olduğunu gösteriyor.

Siyasetten üstün en büyük siyaset manevi hizmetlerdir. Maneviyattan mahrum bırakılmış kişiler büyük makamlara gelince o kişiler büyük makamları isgal etmiş küçük kişiler olup hem buldukları konuma hem devlete ve millete büyük zarar verirler. Osmanlının ardında hep böyle manevi liderler olmuştur. Ve bunlar yani şeyhülislamlar siyaset üstü olup padişahı yargılama, sigaya çekme hakkına sahipti. Bir misal daha verecek olursam

Sultan Süleyman-ı Kanunî, kesretli kırk çeşme sularını İstanbul'a getirdiği vakit, Şeyhülislâm Zenbilli Ali Efendi ona demiş: "Hilaf-ı şariat kanunları Avrupa'dan getirdiğin cihetle, İstanbul'a öyle bir bok sıçtın ki; o getirdiğin suların cümlesi üzerinden akıp geçse, yüz senede temizleyemez."

SİKKE-İ TASHİK 161

Devlet şeyhülislama bağlıydı, şeyhülislam devlete değil.

Bugün bu manevi eğitimin noksanlığı ve önemsenmemesi, manevi hizmetlerin bu aşkın tecdid metoduna göre yapılmaması, toplumun manen inşa edilmemesi ile hak hukuk bitmez tanınmaz hale geldi. Hak üzere kalmakla mükellef olduğumuzu unutup menfaat üzere hareket eder olduk. Kuvvet hakka hizmet etmeli iken, hak kuvvete hizmet eder oldu. Değişken olan kuvvet eldeğisince adalette kişilere göre belirlenir oldu. Aksensettin post ehli idi, Fatih te taht ehli oldu. Kur'an bize her yere hakim olun demiyor. ADIL OLUN DİYOR. Her yere hakim olmak için devlet kurumlarında nice masumun hakkına girerek aralara kendi adamlarını koyup adaleti izafiye adı altında, sâzüm ona din namına, vatan

ve millet hesabına adaleti izafiye adı altında zulum yapan örgüt, bugün gücün el değiştirmesi ile aynı zulme maruz kalıyor. Beser zulmeder kader adalet eder.

Bize bana düzen durmam gereken yerde durmak, olmam gereken yerde olmak, dilimi hissiyatıma hakim olup isim olan hakikî: imaniye ile meşgul olup zulumdan ihanetten ve bunlara ait güncelardan uzak durmaktır. Mevla bu noktada fikri, hissi ve fiili istikamet nasip etsin